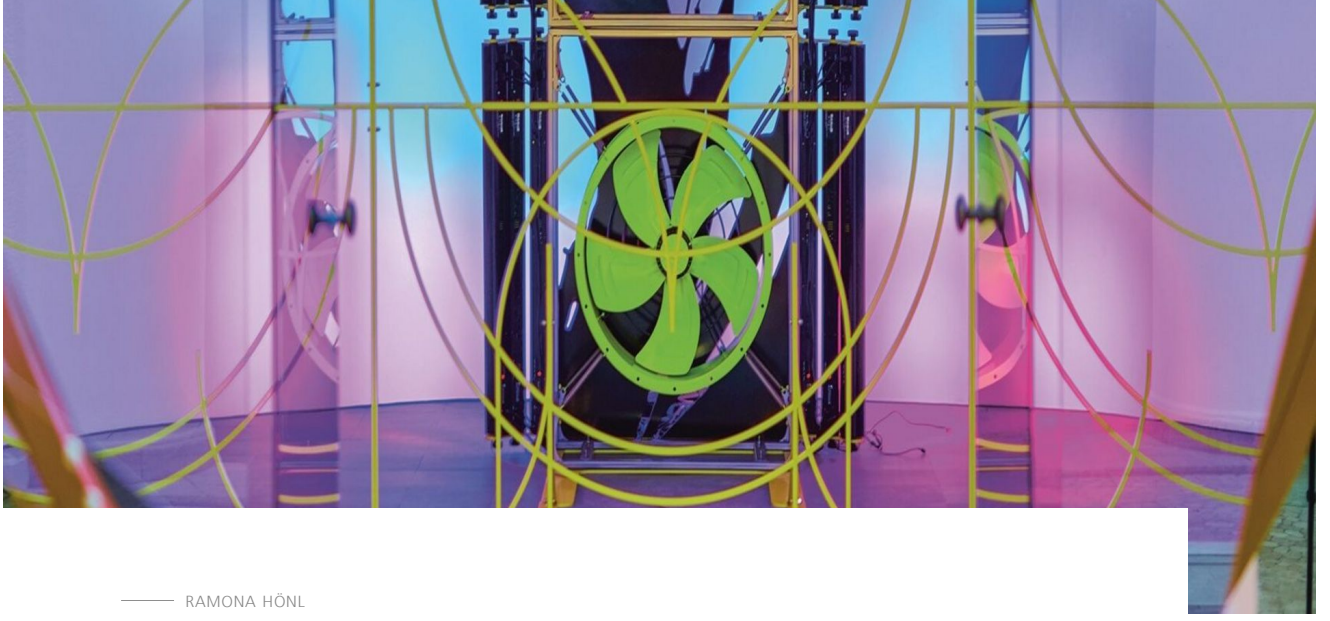

RAMONA HÖNL

Budapeşte'de sac sanatı: En hassas şekiller lazerle kesiliyor

Budapeşte'nin güneyindeki küçük aile şirketi Intertechnika, Macaristan'ın her bir köşesinden sanatçılar için özel ürünler kaynaklıyor, lazerle kesiyor ve büyüyor. Tasarımcılar, makine uzmanları ve sanatçılardan oluşan ekipler, kendine özgü ve sergilerde uluslararası çapta dikkat çeken ürünler yaratıyor. Bunun yanında, seri üretim için de değerli bir uzmanlık deneyimi ediniyorlar.

Lazer sanat yaratıyor: Lazerle kesilmiş saclardan meydana gelen bir orman silüetinin önünde, binlerce LED'in arasından parlak şekiller meditatif sesler eşliğinde salınıyor. Duvardaki resimler, şan çanakları, kontrbas ve gongun yankılanan sesleriyle ahenk içinde nefes alıyor. Teknolojinin Zen ile buluşma noktası... "Techno Zen" sergisinin planlanması ve uygulamaya geçirilmesi Macar sanatçı Márton Nemes'in iki yılını aldı. Dünyanın en büyük çağdaş sanat sergisi Venedik Bienali'ndeki Macar köşesinin tasarımı 2024 yazında bu unsurlarla yapıldı. Küçük bir Macar aile şirketi olan Intertechnika bu projenin gerçekleştirilmesini sağladı. Şirket, soyut şekillerin büyük kısmını TRUMPF teknolojisi aracılığıyla kesip бүттү.

<p>Peter Alasztics (ortada) ve kardeşi Márton, aile şirketinin ikinci nesli. 1991'de ebeveynleri Julianna Alaszticsné Kovács ve Béla Alasztics, şirketleri Intertechnika'yı kurmuş. 2000'lerin başında ise TRUMPF ile tanıştılar. 2002'de de ilk makineleri olan TruMatic L 4030'u satın aldılar. Bu noktadan itibaren durdurulmaları mümkün olmadı.</p>

<p>Müşteriye özgü üretim: Intertechnika özel iş emirlerinden edindiği tecrübeyi seri üretim sürecine yansıtıyor.</p>

<p>Vizyonlar: Sanatı aile şirketinin bünyesine taşıyan Peter Alasztics, sanatçılarla mühendisler arasında ortak bir dil arayışında.</p>

— Aır sanayi merkezinden sanat dünyasının bulma noktasına

Bu duvar resimleri ve heykellerin önemli bir kısmı Budapeşte'nin güneyinde yer alan Csepel bölgesinde şekillendiriliyor. Tuna Adası, 1892'den 1993'e kadarki dönemde motosiklet, otomobil ve ticari araç üreten şirketlerin faal durumda olduğu bir ağır sanayi merkeziydi. Günümüzde ise, koruma altındaki endüstriyel binalardan birisi Intertechnika'nın genel merkezi olarak faaliyet gösteriyor. "Fason üretim yapan küçük bir şirketiz" diyen Peter Alasztics sözlerini şöyle sürdürüyor: "Yılda 28.000 civarında çizim düzenliyor ve bu çizimleri temel alarak Siemens'in transformatör parçalarından gövdelerine kadar her şeyi üretiyoruz."

Ancak kapsam bununla kısıtlı değil. Zira 64 çalışan, lazerler ve bükme makineleriyle yirmi yıldır müşteriye özel ürünler konusunda uzmanlaşmış durumda. TRUMPF makineleri, Macaristan'ın dört bir yanından sanatçılar için sacları kesiyor, büküyor ve form veriyor; tasarımcı ekip ise aynı kapsamda mümkün olanın sınırlarını test ediyor. Peter Alasztics, "Bu tipte karmaşık işleri devralmak bizim için gerçekten eğlenceli bir deneyim" diyor.

» "Fason üretim yapan küçük bir şirketiz. Yılda 28.000 civarında çizim düzenliyor ve bu çizimleri temel alarak Siemens'in transformatör parçalarından gövdelerine kadar her şeyi üretiyoruz."

Peter Alasztics, Intertechnika'nın CEO'su

Peter ve kardeşi Márton, aile şirketinin ikinci nesli. 1991'de ebeveynleri Julianna Alaszticsné Kovács ve Béla Alasztics, şirketleri Intertechnika'yı kurmuş. Şirketin ilk yılları, dağılan Sovyetler Birliği'nin yol açtığı kargaşalarla geçti. CNC takım tezgahları üretmeye ve bakımını yapmaya başladılar; ancak bu teknoloji şirketin kuruluşundan yalnızca birkaç yıl sonra önemini kaybetti. 1999'da ise Tuna Adası'nda bulunan koruma altındaki endüstriyel alana taşındılar. 2000 itibarıyla ilk lazerleri olan kullanılmış bir 1,5 kWh lazerli kesim sistemini satın alıp sac işleme alanına geçiş yaptılar.

— Intertechnika'nın Macaristan'da teknoloji liderine dönüşümü

"Lazer teknolojisi ve sac işleme o dönemde Macaristan'da hala oldukça yeniydi. Yeni bir teknolojiye katılım göstermek daha ilk günden itibaren bize bir fırsat sundu," diyor baba Béla Alasztics. İlk adımları için, lazerlerle çalışan takım tezgahı üreticisi bir arkadaşlarına başvurdular. 2000'lerin başında ise TRUMPF ile tanıştılar. 2002'de de ilk makineleri olan TruMatic L 4030'u satın aldılar. Bu noktadan itibaren durdurulmaları mümkün olmadı. Şirket, otomatik lazerli kesim makinesi gibi yeni teknolojileri bünyesine kazandırdı.

Béla Alasztics, "TRUMPF'un yenilikçi proselerini Macaristan'da ilk olarak biz denedik ve bunların uygulamaya geçirilme aşamasında şirketten daima büyük destek aldık" diyor. Tarihin izlerini taşıyan üretim salonları, TRUMPF'a ilk andan itibaren çeşitli zorluklar getirdi. Zira Intertechnika, Tuna Adası'ndaki büyük tesisinde mevcut alanı genişletebilse de yapısal değişiklikler yapamıyordu. Peter Alasztics, "O zamanlar lazerli kesim makinesi ile çatı arasında yalnızca 20 santimetrelilik boşluk vardı" diyerek ekliyor: "Öte yandan TRUMPF, yerleşim düzeninden olabilecek en iyi şekilde faydalanmamıza yardımcı oldu." Ditzingen merkezli şirket, Intertechnika'nın gelişimine verdiği desteği hala sürdürüyor. "TRUMPF'un ilk lazeri o dönemde bizim için tamamen yeni imkanların kapısını araladı" diyor.

<p>Hassasiyet: Sanat objelerinin üretiminde hız önemli bir faktör değildir. Teknik olarak neyin başanabileceğine odaklanılır.</p>

<p>Makineyle çalışma: Mühendisler, sanatçılar ve üretim personeli birbirlerinden yeni şeyler öğrenerek ortak bir dil geliştiriyor.</p>

Peter Alasztics 2005'te sanatı şirket bünyesine kazandırdı. Babası, o günlerde bu plana biraz şüpheci baktığını saklamıyor. Budapeşte'deki Visart Sanat Okulu'ndaki eğitimi sırasında Peter Alasztics, şu anda 80 yaşını aşmış olan ve üretim kaynaklı sac atıklarıyla ilgilenen sanatçı István Ézsziás ile tanıştı. Birlikte çalışmaya başladıktan sonra Alasztics, aile şirketindeki makinelerin sanat objelerini nasıl kesip bükülebileceğini düşünmeye koyuldu.

Béla Alasztics, "Sanatçılar ile mühendisler arasında ortak bir dil geliştirmek tamamen kendine has özel bir görevdi," diyor. Oğlu Peter Alasztics ise, "Sanatçılar düşüncelerinde özgürdür; maddelerin fiziksel nitelikleri veya sınırları onları ilgilendirmez" diyerek ekliyor: "Mühendislerde ise bunun tam tersi geçerlidir. Kardeşi Márton işletme okumuş, o ise grafik tasarımcısı olmuştur. Berlin Sanat Üniversitesi'nin Sanat Enstitüsü'nde tamamladığı yüksek lisans tezinde, mühendislerin sanatçılarla nasıl iş birliği yapabileceğini ele aldı. Şu anda ise Intertechnika'daki tasarım ekibiyle birlikte, sanatçıların dilek ve gereksinimlerini tek tek belirleyip hayata geçirmekle meşgul.

"Saclar ve lazerlerle çalışmak benim için tamamen yeni niteliklere sahip yaratıcı alanların kapısını açtı."

Márton Nemes, Multimedya Sanatçısı

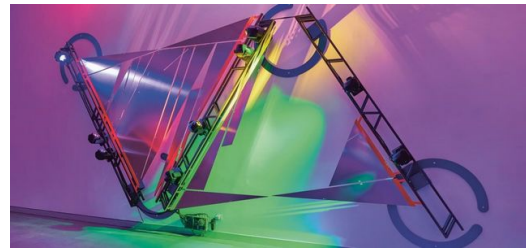
Sanatçılardan öğrenilenler

Márton Nemes 2017'den bu yana Intertechnika ile çalışıyor. O dönemde, özel bir maddeyle kaplanmış bir sacı gökkuşağı renklerinde kesebilecek bir şirket arayışındaydı. Kullanılan malzeme öylesine pahalı ve özeldi ki, bu görevi üstlenmeye yalnızca Intertechnika cesaret edebildi. Peter Alasztics, "Geçmişte bu tipte bir malzemeyi hiç görmemiştik ve o zamandan beri de hiç görmedik," diye açıklıyor. Kesim işlemi başarılı oldu.

Bugüne kadarki tüm sonuçlardan memnun kalan Nemes bu çalışmaları birçok kişisel sergisinde ziyaretçilerin beğenisine sunuyor. "Böyle bir teknolojinin varlığından o zamana kadar haberim yoktu. Bu süreç heykellerime olan yaklaşımı tepeden tırnağa değiştirdi" şeklinde ifade ediyor. Bugün itibarıyla heykellerinin neredeyse tamamı Intertechnika ile dirsek teması halinde üretiliyor. "Intertechnika'yla tanışmadan önce, tamamen farklı tipte malzemelerle çalışıyordum. "Saclar ve lazerlerle çalışmak benim için tamamen yeni niteliklere sahip yaratıcı alanların kapısını açtı" diyor Márton Nemes.

<p>Yabancı dünyalar: Intertechnika, sonrasında sanatçı Márton Nemes tarafından bir araya getirilecek olan sıra dışı silüetleri lazerle işliyor.</p>

<p>Inside Outside, paslanmaz çelik, çelik ve ışık unsurlarını dinamik bir heykelde harmanlıyor.</p>

<p>"Techno Zen: Superposed and Entangled", iki duvara yayılıyor.</p>

<p>Superposed heykeli, sergi alanının merkezinde bulunuyor.</p>

Intertechnika, halihazırda Macar sanat dünyasında köklü bir kuruma dönüşmüş durumda. Yerel sanat üniversitesinin öğrencileri, kurulan iş birliği kapsamında her yıl bitirme tezlerini burada tamamlıyor. Peter Alasztics, dokuz kişilik tasarım ekibini tüm sınırları zorlama yönünde teşvik ediyor. Makinelerini münferit parçaların üretiminde kullansalar da bu süreçte seri üretim tekniklerini de öğrenmiş oluyorlar. Örnek olarak, Tuna Nehri üzerinde yer alan ünlü Széchenyi Zincirli Köprüsü için üretilen lamba muhafazaları veya hapisane mahkumlarının kullandığı tabletlere yönelik üretilen kırılmaz, çizilmez ve darbeye dayanıklı muhafazalarda olduğu gibi: Hepsinde sanat projelerinin getirdiği uzmanlık birikimden faydalandılar.

İki kardeş için bir sonraki adım çerçevesinde, üretimlerindeki otomasyon seviyesini yükseltmeyi hedefliyor. Bu amaç doğrultusunda, TRUMPF'ın Oseon yazılımı başlangıç sürecinde bulunuyor. Şirketin yöneticileri bu şekilde, ebeveynlerinin sürekli yeni teknoloji ve yazılımlara yatırım yapma geleneğini sürdürüyor. Oseon'un standart ürünlerin üretimini daha verimli ve ekonomik kılması bekleniyor. Bu da sanat ürünleri ve tekil parçalar için daha fazla alan anlamına geliyor. Peter Alasztics, "İnovasyon, sürekli yeni şeyler yaratma arayışında olan bir zihniyet gerektirir" diyor. "Bir kişi ne zaman bir şeyi üretmenin zor olacağı düşüncesindeyse, portföyümüzdeki sanat eserlerine bakıyor ve şu çıkarıma ulaşıyoruz: Bunu yapabiliriz!"

RAMONA HÖNL

TAKIM TEZGAHLARI SÖZCÜSÜ

